

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om inrättande inom riksgäldskontoret av en riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå m. m.

I en till bankoutskottet den 3 april 1930 avlåten skrivelse hava fullmäktige i riksgäldskontoret hemställt, att bankoutskottet måtte föreslå riksdagen

dels besluta

att i riksgäldskontoret skall från och med den 1 juli 1930 inrättas en särskild avdelning under benämning riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå;

att i tjänsteförteckningen för riksgäldskontoret måtte från och med samma dag uppföras en byrådirektörstjänst i 27:e lönegraden och ytterligare en kontorsbiträdestjänst i 4:e lönegraden; samt

att kanslideputerades befattning med tillsättandet av föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition skall upphöra;

dels ock bemyndiga fullmäktige att under den tid av året, då fullmäktige finna så nödigt, för tjänstgöring å riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå förordna en tjänsteman i riksdagens verk mot avlöning högst enligt 17:e lönegraden i gällande löneplan för ordinarie tjänstemän vid riksdagens verk.

Frågan om det lämpligaste sättet för ordnandet av förvaltningen av riksdagens ekonomiska och administrativa angelägenheter har sedan åtskilliga år stått på dagordningen och varit föremål för olika utredningar och förslag, för vilka fullmäktige redogjort i sin ovanberörda skrivelse.

I avseende härå hava fullmäktige till en början erinrat, hurusom *fullmäktige* i samband med det förslag till omorganisation av riksgäldskontorets räkenskaps- och kassakontor samt till lönereglering för verkets befattningshavare, som fullmäktige framlade i skrivelse till bankoutskottet av den 1 februari 1917, lämnat en redogörelse för de grunder, efter vilka förvaltningen av riksdagens ekonomiska och administrativa angelägenheter då var ordnad samt för därom gällande föreskrifter. Samtidigt framställde fullmäktige förslag om inrättandet av en riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå, vilken skulle lyda under riksgäldskontoret och vars personal, bestående av en föreståndare och en revisor, skulle utses av fullmäktige.

1917 års
riksdag.

1917 års bankoutskott förklarade emellertid i sitt utlåtande nr 45 sig icke kunna tillstyrka inrättandet av nämnda byrå och hemställde, att riksdagen måtte uppdraga åt fullmäktige att låta utreda, huruvida och i vad mån dåvarande anordningar i avseende å handhavandet av riksdagens inre administrativa och ekonomiska angelägenheter kunde förändras i syfte att större enhetlighet och planmässighet därutinnan vunnes. Vidare föreslog utskottet, att riksdagen i avvaktan på resultatet av denna utredning måtte bemyndiga fullmäktige att för tjänstgöring vid riksdagens vice värds-expedition förordna en tjänsteman i 2:a lönegraden (revisor) att biträda dåvarande vice värden med de till expeditionen hörande göromålen.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Utredning
1918.

Den av riksdagen sålunda beslutade utredningen verkställdes av fullmäktige efter samråd med herrar A. H. Fahlén och A. O. Rune såsom representanter för riksdagens kanslideputerade och herr E. Kristensson såsom representant för andra kammarens ekonomideputerade. I skrivelse till bankoutskottet av den 7 maj 1918 framlade fullmäktige förslag i ämnet och hemställde däri, att de dåvarande befattningarna såsom vice värd för riksdagshuset och såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition skulle förenas till en tjänst, vars innehavare skulle benämnas byrådirektör och åtnjuta avlöning enligt 3:dje lönegraden (kamrerare). Denne tjänsteman skulle vara chef för riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå, vid vilken dessutom skulle vara anställd en revisor samt, under den tid riksdagen påginge, erforderligt antal korrekturläsare och vaktmästare. I samband härmed föreslogo fullmäktige även, att kanslideputerades befattning med tryckeriexpeditionen skulle upphöra och överflyttas till fullmäktige, vilka alltså skulle hava att tillsätta samtliga förenämnda befattningshavare. Till den ekonomiska förvaltningsbyrån skulle jämväl överflyttas värden om riksdags- och kommittétryck, varjämte byråns föreståndare skulle hava till åliggande att utöva förmanskap över de hos riksdagen och dess utskott anställda vaktmästarna.

I skrivelse av den 28 maj 1918 förklarade *bankoutskottet* på anförda skäl, att utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka riksdagen att antaga fullmäktiges ifrågavarande förslag. Utskottet omnämnde tillika, att utredning påginge dels om inrättande av en statens tryckeriexpedition, dels ock om riksgäldskontorets befriande från ansvaret för förändringar och reparationer i riksdagshuset.

Utredning
1920.

Med anledning härav beslöto fullmäktige att verkställa förnyad utredning av den föreliggande frågan genom en av nio personer bestående *kommitté*. Till ledamöter av kommittén utsågos herrar E. Hedenstierna, E. Kristensson, greve G. Lagerbjelke, G. Kobb, E. Söderberg, S. H. Kvarnzelius, P. Cronvall, K. Stenström och O. A. Rune. Innan kommitténs arbeten hunnit avslutas, avled herr Söderberg.

Kommittén avgav den 26 april 1920 utlåtande, vari två alternativa för-

slag framlades, nämligen dels till inrättande av en från riksgäldskontoret helt och hållet skild riksdagens byrå, dels ock till anordnande inom riksgäldskontoret av en riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå. I detta senare alternativ förordade kommittén i huvudsak det förslag, som innefattades i fullmäktiges ovannämnda skrivelse till bankoutskottet av den 7 maj 1918. Kommittén ansåg sålunda, att vid nyss nämnda förvaltningsbyrå skulle anställas en byrådirektör såsom chef samt en revisor. Byrådirektören borde emellertid enligt kommitténs förslag erhålla samma avlöning som förste revisorn i riksgäldskontoret eller 400 kronor mera än vad fullmäktige föreslagit. Båda alternativen voro byggda på den förutsättning, att värden om riksdagshuset fortfarande skulle tillhöra ett riksdagens verk och icke, såsom varit ifrågasatt, överflyttas till byggnadsstyrelsen.

Fullmäktige överlämnade kommitténs utredning till bankoutskottet med ^{1920 års riksdag} skrivelse av den 6 maj 1920 och anförde däri, att, då utredningen avlämnats till riksgäldskontoret först den 26 april samma år, tiden ej medgåve ^{(nuvarande provisorium beslutas).} vare sig för fullmäktige eller bankoutskottet och kamrarna att taga ställning till de båda alternativen. I stället ansågo fullmäktige sig böra framlägga förslag till vissa provisoriska åtgärder i avvaktan på det slutliga ordnandet av den föreliggande frågan. Fullmäktige hade ansett lämpligt att ånyo upptaga det förslag, som framställdes i fullmäktiges skrivelse av den 7 maj 1918, nämligen att såsom föreståndare för vice värdsexpeditionen skulle placeras en tjänsteman, vilken utom de vice värden tillkommande åligganden skulle hava att utföra de göromål, som ålåg föreståndaren för tryckeriexpeditionen. Tidpunkten för en sådan sammanslagning vore synnerligen lämplig, när kamrarnas talmän till bankoutskottet avlåtit framställning om beviljande av pension åt tryckeriexpeditionens föreståndare fil. kand. J. P. Velanders från ingången av år 1921. Fullmäktige anslöto sig till kommitténs förslag beträffande avlöningen för den tjänsteman, vilken sålunda skulle förena befattningarna såsom vice värd i riksdagshuset och föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition. Den befattningshavare i 2:dra lönegraden, vilken jämlikt medgivande av 1917 års riksdag förordnats att tjänstgöra å vice värdsexpeditionen, komme enligt fullmäktiges mening att fortfarande vara behöfvlig.

1920 års *bankoutskott* biträdde fullmäktiges förslag, dock med den förändring att utskottet med hänsyn till anordningens provisoriska karaktär icke ansåg någon särskild benämning å den nya befattningens innehavare böra fastställas. I utlåtande nr 70 hemställde utskottet, att riksdagen måtte bemyndiga fullmäktige att, i avvidan på slutligt avgörande av frågan om ordnandet av riksdagens inre administrativa och ekonomiska angelägenheter, tills vidare från och med den 1 januari 1921 såsom vice värd i riksdagshuset förordna en tjänsteman mot en avlöning, icke överstigande vad enligt gällande stat tillkomme förste revisorn i riksgäldskontoret.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Till vice värd för riksdagshuset från och med nämnda dag förordnade fullmäktige förste revisorn E. Risling med skyldighet för honom att därjämte utan särskild ersättning tjänstgöra såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition. Sedermera förordnades Risling vid 1921 års riksdag av kanslideputerade till föreståndare för sagda expedition, vilket förordnande förnyats vid följande riksdagar.

1921 års
riksdag.

Den 2 maj 1921 avläto *fullmäktige* skrivelse till bankoutskottet med hemställan, att det föregående år beslutade provisoriet beträffande riksdagens ekonomiska förvaltning måtte få fortgå ännu ett eller annat år. Såsom skäl härför åberopades bland annat, att Kungl. Maj:t i proposition till riksdagen (nr 239) föreslagit inrättandet av en befattning såsom statens tryckerisakkunnig från och med den 1 juli 1921 och att detta ärende ännu icke blivit avgjort. För övrigt innehöll skrivelsen förslag till de båda vicevärdsexpeditionen anställda tjänstemännens placering i resp. 17:e och 13:e lönegraderna i den till antagande framlagda nya löneplanen för tjänstemännen vid riksdagens verk. Fullmäktiges skrivelse föranledde endast en förändring i anm. 2 till den vid riksgäldskontorets reglemente fogade avlöningsstaten för riksgäldskontorets tjänstemän, bestående däri, att revisorn å expeditionen placerades i 14:e lönegraden.

Fullmäktige
och banko-
utskottet
1922.

I skrivelse till bankoutskottet av den 22 mars 1922 uttalade *fullmäktige* — under erinran om att den föreslagna befattningen såsom statens tryckerisakkunnig blivit inrättad och dess förste innehavare tillsatt — att fullmäktige fortfarande ansåge tiden ej vara inne att för riksdagen framlägga förslag till definitivt ordnande av riksdagens administrativa och ekonomiska angelägenheter. Enligt fullmäktiges mening vore visserligen den år 1920 beslutade provisoriska anordningen väl ägnad att läggas till grund för frågans slutliga lösning, men å andra sidan vore det önskvärt, att ytterligare någon erfarenhet vunnos om lämpligheten av sagda organisationsform och om samarbetet mellan riksdagens tryckeriexpedition och statens tryckerisakkunnig.

Till svar härå meddelade *bankoutskottet* i skrivelse av den 28 april 1922, att, då utskottet vid prövning av föreliggande spørsmål funnit det vara av största vikt, att detsamma utan dröjsmål ordnades på ett tillfredsställande sätt, utskottet ansett frågan fortast möjligt böra göras till föremål för en närmare utredning med beaktande därvid bland annat, att kostnaderna nedbringades. Utskottet förväntade därför förslag i ämnet i så god tid, att detsamma kunde föreläggas 1923 års riksdag.

Utredning
1922.

Med anledning därav tillsatte fullmäktige den 21 september 1922 en *kommitté*, bestående av herrar E. Kristensson, K. E. von Geijer, greve G. Lagerbjelke, V. Larsson och P. A. Cronvall. Kommittén avgav utlåtande den 9 december 1922 och tillstyrkte däri, att det år 1920 antagna provisoriet ännu någon tid skulle bibehållas. Till stöd för denna mening anförde kommittén, att utrymmesförhållandena i riksdagshuset sannolikt komme

att nödvändiggöra riksgäldskontorets förflyttande till annan fastighet, varvid svårigheter kunde uppstå för riksgäldskontoret att bibehålla befattningen med riksdagens angelägenheter. Vidare förklarade kommittén, att det enligt dess mening vore klokt att avvakta ännu någon tids erfarenhet, innan ifrågavarande organisation, vilken då fungerat endast i knappa två år, definitivt fastsloges, detta så mycket mer, som kommittén ansett sig böra i besparingssyfte föreslå avsevärda personalindragningar, vilkas verkan ej i förväg låte sig med säkerhet beräknas. En annan omständighet, som gjort kommittén tveksam i fråga om organisationens definitiva ordnande, vore, att befattningarna såsom vice värd och föreståndare för tryckeriexpeditionen i själva verket vore så olikartade, att den omständigheten att man då hade till sitt förfogande en tjänsteman i riksgäldskontoret, som kunde anses lämplig för dem båda, ej utgjorde någon garanti för att så även i framtiden skulle bliva fallet.

I sitt utlåtande meddelade kommittén, att innehavaren av de förenade befattningarna såsom vice värd och tryckeriföreståndare under åren 1921—1922 uppburit, utöver honom tillkommande fast avlöning, särskilda ersättningsbelopp, vilka utgått med cirka 3 500 kronor under det förra och med cirka 1 600 kronor under det senare året. Såsom lämpligt extra arvode till denne befattningshavare föreslog kommittén ett belopp av 1 000 kronor jämte dyrtidstillägg därå. Beträffande den å vice-värdsexpeditionen anställda revisorn, vilken dittills tjänstgjort under hela året, ansåg kommittén, att denne tjänsteman kunde undvaras under tiden mellan riksdagarna. Vidare ansåg kommittén, att ifrågavarande under riksdagstiden tjänstgörande befattningshavares löneställning borde förändras och nedflyttas från 14:e lönegraden (revisor) till 10:e lönegraden (kammarskrivare). Hans tjänstgöring borde, efter beprövande av fullmäktige, kunna utsträckas att fortfara någon tid efter riksdagens avslutande. Härjämte borde enligt kommitténs mening en av de vid vice-värdsexpeditionen inrättade vaktmästaretjänsterna indragas, dock med rätt för fullmäktige att vid förefallande behov tillfälligt anställa extra personal för vården av riksdagstrycket. Till tryckeriexpeditionen skulle vidare överflyttas arbetet med upprättandet av en kronologisk förteckning över samtliga av riksdagen beslutade skrivelser, vilken förteckning dittills uppgjorts av den å riksdagens kansli anställde registratorn. Kommittén föreslog slutligen, att tryckeriexpeditionens personal skulle tillsättas av fullmäktige och kanslideputerades befattning därmed upphöra.

Fullmäktige överlämnade den 16 januari 1923 kommitténs utredning till bankoutskottet och tillstyrkte därvid kommitténs förslag i dess helhet.

På anmodan av bankoutskottet avgåvo *kanslideputerade* den 21 februari 1923 yttrande över kommitténs utlåtande. Kanslideputerade meddelade däri, att, med hänsyn till det föreslagna bibehållandet av den provisoriska anordningen med förening hos samma person av befattningarna såsom vice

värd för riksdagens hus och föreståndare för riksdagens tryckeriavdelning och då kanslideputerades befogenhet i fråga om tillsättandet av denna befattningshavare på grund av de villkor, som vore förknippade med åtnjutandet, av för denne fastställda avlöningsförmåner, måste anses vara av uteslutande formell natur, kanslideputerade funnit sig kunna tillstyrka, att tillsättningen av ifrågavarande befattningshavare helt och hållet överflyttades på fullmäktige i riksgäldskontoret. Härjämte framhöllo kanslideputerade, att de under pågående riksdag borde hava den disciplinära myndigheten över såväl den enligt förslaget inom riksgäldskontoret utsedde föreståndaren för tryckeriexpeditionen som ock de å expeditionen under riksdag anställda korrekturläsare och vaktmästare, varom, i händelse kanslideputerades åsikt i ämnet delades av riksdagen, särskilt stadgande borde ingå i riksgäldskontorets reglemente i fråga om föreståndaren för tryckeriavdelningen.

I skrivelse till fullmäktige av den 23 maj 1923 meddelade *bankoutskottet*, att vid ärendets behandling inom utskottet olika meningar gjort sig gällande beträffande det lämpligaste sättet för lösande av föreliggande spörsmål. Under sådana förhållanden och då den besparing, som ett genomförande av kommitténs förslag skulle innebära, icke syntes vara av större betydelse, hade utskottet funnit framställningen icke böra föranleda annan åtgärd, än att det av fullmäktige meddelade förordnandet för en tjänsteman i 14:e lönegraden å vice-värds- och tryckeriexpeditionen borde upphöra samt att därstädes i stället borde under den tid av året, som fullmäktige funne nödig, placeras en tjänsteman i riksdagens verk i högst 10:e lönegraden. Härom komme utskottet att avgiva förslag till riksdagen i sammanhang med framläggandet av förslag till nytt reglemente för riksgäldskontoret. Sedermera avgav utskottet emellertid särskilt utlåtande (nr 72), vari utskottet hemställde, dels att riksdagen måtte förklara, att det av 1917 års riksdag lämnade bemyndigandet för fullmäktige att, i avbidan på slutförandet av viss utredning angående ordnandet av riksdagens administrativa och ekonomiska angelägenheter, tills vidare förordna en tjänsteman i 2:dra graden (gammal stat) skulle upphöra från och med den 1 juli 1923, dels ock att riksdagen måtte bemyndiga fullmäktige att å riksdagens vice-värds- och tryckeriexpedition tills vidare under den tid av året, som fullmäktige funne nödig, förordna en tjänsteman i riksdagens verk mot avlöning högst enligt 10:e lönegraden i gällande löneplan för manliga tjänstemän vid riksdagens verk.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Sedan en för manliga och kvinnliga tjänstemän gemensam löneplan antagits år 1925 och i samband därmed de olika lönegruppernas nummerbeteckning förändrats, utgår avlöningen till vice-värds- och tryckeriexpe-

ditionens föreståndare numera enligt 27:e lönegraden och till den vid expeditionen tjänstgörande kammarskrivaren enligt 17:e lönegraden.

I sin nu föreliggande skrivelse hava *fullmäktige* framhållit, att, då den *Fullmäktige*
1930.
nuvarande provisoriska organisationen av riksdagens ekonomiska förvaltning ägt bestånd alltsedan år 1921 eller sålunda under mera än 9 år, enligt fullmäktiges mening tiden vore inne att undersöka, huruvida densamma borde läggas till grund för ett definitivt beslut angående ifrågavarande angelägenheter. Att frågans slutliga lösning gång efter annan uppskjutits berodde väsentligen dels på att man velat vinna erfarenhet rörande organisationens lämplighet och dels på att frågan sammankopplats med vissa andra av fullmäktige i det följande berörda spörsmål.

Vidkommande först spörsmålet huruvida för handläggningen av de ärenden, varom här är fråga, *en självständig riksdagens byrå* bör inrättas hava fullmäktige framhållit följande.

Såsom förut erinrats, framlade 1920 års kommitté förslag till inrättande av en från riksgäldskontoret helt och hållet skild riksdagens byrå. Styrelsen för denna byrå skulle enligt kommitténs förslag utgöras av sju byråfullmäktige, samtliga tillhörande riksdagen och utsedda av de valmän, vilka enligt grundlagarna hava att förrätta val av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret. Samtliga byråfullmäktige skulle för de sammanträden, som av dem beivrades, erhålla reseersättning och dagarvode enligt de grunder, som äro eller bliva fastställda för ledamöter av riksdagen. Inom byråfullmäktige skulle tillsättas ett verkställande utskott, bestående av tre ledamöter, till vilka särskilda arvoden skulle utgå med förslagsvis 4 000 kronor till utskottets ordförande och 1 200 kronor till var och en av de båda övriga ledamöterna. Den stadigvarande personalen i byrån skulle utgöras av en föreståndare, benämnd riksdagskommissarie, med samma avlöning som byråchef i statens verk (30:e lönegraden), en förrädsförvaltare och en vaktmästare.

Såsom förut meddelats, avgav kommittén därjämte förslag till anordnande av en riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå såsom en under riksgäldskontoret lydande avdelning.

Huruvida det ena eller det andra av omförmälda två alternativ borde läggas till grund för en blivande omorganisation, förklarade kommittén sig vilja lämna öppet. Kommittén hade icke ansett det tillhöra sin uppgift att uttala en bestämd mening därom, huruvida med hänsyn till den egenartade karaktären av vårt riksdagsskick med en riksdagssession, som under normala förhållanden omfattade allenast en mindre del av året, och med två jämnställda kamrar, vilkas talmän och övriga förtroendemän fungerade blott under den tid, riksdagen vore samlad, det kunde vara ändamålsenligt att efter mönstret av åtskilliga utländska parlament inrätta en riksdagens egen centrala byrå för handläggning av riksdagens till stor del över hela året sig fördelande inre förvaltningsärenden. Kommittén ansåg sig till följd därav icke böra förorda någotdera av de framlagda alternativen.

Under hänvisning till vad sålunda anförts förklara sig fullmäktige för egen del hålla före, att inrättandet av en självständig riksdagens byrå icke

är av behovet påkallat. Den nuvarande sedan lång tid bestående ordningen med riksgäldskontoret såsom organ för handhavandet av riksdagens ekonomiska förvaltning har enligt fullmäktiges mening befunnits ändamålsenlig, och vid sådant förhållande torde någon anledning ej föreligga att ersätta berörda organisation med en annan, som dessutom komme att medföra avsevärt ökade kostnader.

Beträffande därefter frågan om *vården om riksdagshuset* erinra fullmäktige, hurusom denna fråga år 1927 varit föremål för behandling inom riksdagen. Härom yttra fullmäktige:

I en inom andra kammaren år 1927 väckt motion nr 231 hemställde herr Bäcklund bland annat, att den tekniska vården av nämnda byggnad skulle överflyttas till kungl. byggnadsstyrelsen och att vice värdsbefattningen i riksdagshuset måtte indragas och därmed förenade göromål åläggas riksdagshusets materialförvaltare.

Efter hemställan av bankoutskottet avgåvo fullmäktige den 17 mars 1927 yttrande över motionen och överlämnade därvid ett av byggnadsstyrelsen uppgjort förslag till grunder för styrelsens utövande av den tekniska vården över riksdagshuset. Enligt berörda förslag skulle i styrelsens åligganden icke ingå åtskilliga i sammanhang med själva förvaltningen av byggnaden stående arbetsuppgifter, såsom renhållning inom byggnaden och därmed sammanhängande underhåll av golven, uppvärmning av byggnaden, möblering och vård av inventarier, utvändig renhållning å gårdar och gator samt snöskottning och sandning därstädes, ävensom vård av planteringar, vägar och gator; dessa arbetsuppgifter komme sålunda alltjämt att tillhöra vice värden. Denne skulle därjämte fortfarande med biträde av materialförvaltaren utöva den omedelbara och närmaste tillsynen över riksdagshuset samt underrätta byggnadsstyrelsen om behövliga reparations- och underhållsåtgärder. Smärre underhålls- och reparationsarbeten skulle genom vice värdens försorg utföras av de hantverkare, som vore anställda vid riksdagshuset och avlönade direkt av riksgäldskontoret. Förslaget förutsätter sålunda, att, även om vården av riksdagshuset övertoges av byggnadsstyrelsen, en vice vård fortfarande skulle vara anställd för byggnaden, något som även bestämt framhölls av styrelsen.

I sitt förenämnda yttrande av den 17 mars 1927 anförde fullmäktige, att vice värdens arbete med vården av riksdagshuset visserligen skulle komma att minskas genom byggnadsstyrelsens övertagande därav, i det att han komme att befrias från skyldigheten att infordra anbud å ombyggnads- och underhållsarbeten, att ombesörja och övervaka arbetenas utförande samt attestera räkningar rörande sådana arbeten. Såsom framgår av ovan lämnade uppgifter, skulle vice värden dock alltjämt i avsevärd omfattning hava att syssla med frågor rörande fastighetens vård. Tyngdpunkten i avseende å vice värdens arbete och ansvar låge dock ej i vården om själva fastigheten, där han för övrigt hade god hjälp av materialförvaltaren, utan i den mycket omfattande upphandlingen av effekter och förbrukningsartiklar för riksdagens behov samt i samband därmed stående redovisning och kontroll.

Efter att därpå hava lämnat vissa sifferuppgifter till belysande av omfattningen av den ekonomiska förvaltning, vice värden hade att ombesörja,

yttrade fullmäktige vidare, att de arbetsuppgifter, som åläge vice värden och som i huvudsak alltjämt skulle åligga honom, även om byggnadsstyrelsen övertog den tekniska vården av riksdagshuset, vore så omfattande och maktpåliggande, att det syntes fullmäktige utslutet att återgå till den ordning, som gällde före år 1921, d. v. s. att en tjänsteman i riksgäldskontoret mot ett mindre arvode skulle sköta vice värdgöromålen vid sidan av sin egentliga tjänst i riksgäldskontoret. I varje fall skulle detta ej kunna ske utan att uppdelas vissa av vice värdens göromål på flera tjänstemän i riksgäldskontoret, vilket innebure en återgång till den olämpliga splittring, som rådde före inrättandet år 1917 av en provisorisk vice värdsexpedition. En sådan uppdelning vore även till följd av göromålens stora ökning svårare att genomföra.

På grund av ovan återgivna och i övrigt anförda skäl avstyrkte fullmäktige bifall till herr Bäcklunds motion. Bankoutskottet anslöt sig till den av fullmäktige uttalade meningen och hemställde i utlåtande nr 50, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Utskottets hemställan bifölls av riksdagen, av första kammaren utan debatt och av andra kammaren efter ett kortare anförande av motionären.

Utöver vad fullmäktige anført i sitt omförmälda yttrande av den 17 mars 1927, hava fullmäktige i nu förevarande skrivelse framhållit, att fullmäktige tid efter annan hänvänt sig till byggnadsstyrelsen med anhållan om dess utlåtande i byggnaden rörande frågor samt att styrelsen städe med synnerligt tillmötesgående tillhandagått fullmäktige med råd och upplysningar i dylika ärenden. Det biträde, styrelsen sålunda lämnat, hade för riksgäldskontoret varit av stort värde, och fullmäktige vore förvissade om, att styrelsen även i framtiden skulle ställa sina tjänster till riksgäldskontorets disposition, då så erfordrades för fullgörande av den fullmäktige åliggande vården om riksdagshuset.

På nu åberopade grunder hava fullmäktige ansett, att någon rubbning av den bestående ordningen för vården av riksdagshuset icke är önskvärd eller behöfvlig.

Fullmäktige hava i sin skrivelse även berört ett annat spörsmål, som äger ett visst samband med frågan om ordnandet av riksdagens ekonomiska angelägenheter, nämligen spörsmålet om *inrättande av en statens tryckeriexpedition*, och därvid anført följande.

I proposition nr 239 till 1921 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om anställande av en statens tryckerisakkunnig. I motiveringen till denna proposition meddelade föredragande departementschefen, att inom riksdagen väckta motioner om inrättande av ett statstryckeri två gånger, nämligen åren 1913 och 1915, avslagits. Sedan emellertid motionärerna på nytt upptagit frågan vid 1917 års riksdag, anhöll riksdagen i skrivelse nr 160, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, i vad mån kostnaderna för statens tryck skulle kunna nedbringas genom inrättande av en statens tryckeriexpedition och specialtryckerier för vissa ämbetsverk eller ock genom andra anordningar. Den begärda utredningen verkställdes av tre tillkallade sakkunniga, vilka i februari 1919 avgåvo betänkande, innehållande

bland annat förslag till inrättande av en statens tryckeriexpedition. Departementschefen anslöt sig till detta förslag men ansåg likväl, att en statens tryckeriexpedition ej omedelbart borde komma till stånd utan att i stället tills vidare endast en statens tryckerisakkunnig borde anställas. Huvudsakliga skälet därtill var, att man genom denna förberedande anordning önskade vinna erfarenhet rörande de arbetsuppgifter, vilka lämpligen borde tillhöra en blivande statens tryckeriexpedition. Kungl. Maj:ts förslag bifölls av riksdagen med vissa ändringar.

En av statens tryckerisakkunniges förnämsta arbetsuppgifter är, på sätt jämväl avsågs vid befattningens inrättande, att tillhandagå statens myndigheter med råd och anvisningar i avseende å anordningen och utförandet av förekommande tryckningsarbeten. Vad åter angår frågan om den tryckerisakkunniges ställning till riksdagens tryckeriavdelning, förutsattes i ovanberörda proposition, att man tills vidare borde inskränka sig till ett samarbete under mera fria former. För tjänstemännen vid tryckeriexpeditionen och i främsta rummet för expeditionens föreståndare måste det givetvis vara av värde att kunna i förefallande ärenden rådgöra med statens tryckerisakkunnige och att hava hans erfarenhet och sakkunskap att tillgå. Av särskild vikt är detta, då personombyte å föreståndarebefattningen äger rum; däremot har samarbetet med statens tryckerisakkunnige mindre betydelse för den nuvarande innehavaren av föreståndarebefattningen, då denne sedan nära 20 år tillbaka tjänstgjort vid riksdagens tryckeriexpedition och på grund därav är fullt förtrogen med alla till hans verksamhetsområde hörande frågor.

Under erinran att frågan om inrättandet av en statens tryckeriexpedition icke efter år 1921 upptagits till behandling, framhålla fullmäktige, att denna fråga numera ej torde vara aktuell.

Det nu förevarande förslagens innebörd och närmare utformning hava fullmäktige sammanfattat på följande sätt:

Fullmäktige hava redan i det föregående såsom sin mening uttalat, att den nuvarande provisoriska organisationen för handhavandet av riksdagens ekonomiska angelägenheter befunnits vara ändamålsenlig. Ej heller hava några anmärkningar mot densamma förekommit från riksdagens sida. Vad särskilt angår föreningen av de båda förutvarande befattningarna såsom vice värd för riksdagshuset och såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition till en enda tjänst, hava jämväl 1927 års kanslideputerade vitsordat, att denna anordning fungerat utan skäl till anmärkning. 1922 års kommitté har visserligen uttalat vissa betänkligheter mot organisationens definitiva fastställande, bl. a. av den anledning, att de arbetsuppgifter, som åläge omförmälda två befattningars innehavare, vore så olikartade, att svårigheter i framtiden kunde tänkas uppkomma att erhålla en för dem båda fullt kvalificerad person. De sålunda uttalade betänkligheterna måste enligt fullmäktiges mening anses överdrivna och ej böra utgöra hinder för den föreliggande frågans lösning.

På grund av det anförda anse sig fullmäktige utan tvekan kunna förorda, att *nuvarande provisorium göres permanent* och att i följd därav

de befattningshavare, som nu äro anställda vid riksdagens vice-värds- och tryckeriexpedition med tjänstgöring under hela året, *överflyttas på ordinarie stat*. Detta skulle även innebära en avsevärd fördel för riksgäldskontoret. Alltsedan år 1921 har förste revisorn Risling åtnjutit ständigt ledighet från sin tjänst i riksgäldskontoret, och i anledning därav hava ej endast förste revisorsbefattningen utan även en revisors- och en kammarskrivarejänst uppehållits på förordnande. I händelse, såsom fullmäktige här nedan komma att föreslå, en särskild avdelning eller byrå inrättas inom riksgäldskontoret för vården av riksdagens ekonomiska angelägenheter och Risling placeras såsom föreståndare för densamma, skulle omförmälda tre befattningar inom verket kunna besättas med ordinarie innehavare. Givet är, att det varken ur riksgäldskontorets eller dess tjänstemäns synpunkt kan vara lämpligt, att ett flertal tjänster inom verket under en lång följd av år uppehållas på förordnande.

Vid vice värds- och tryckeriexpeditionen äro för närvarande anställda tre befattningshavare med tjänstgöring under hela året, nämligen expeditionens föreståndare, ett kvinnligt extra biträde och en vaktmästare. Rörande dessa befattningshavares tjänsetäligganden har en fullständig redogörelse lämnats av 1922 års kommitté och det torde därför ej vara erforderligt att här meddela detaljerade uppifter om sagda åligganden. I alla väsentliga delar höra ifrågavarande befattningshavares arbetsuppgifter förbli oförändrade, även sedan organisationen erhållit permanent karaktär.

Av förenämnda tre befattningshavare innehar endast vaktmästaren ordinarie anställning med placering i 6:e lönegraden, varjämte han är berättigad att efter fullmäktiges beprövande uppbära ett extra arvode av högst 200 kronor årligen såsom gottgörelse för arbetet med vården av riksdagstrycket. Någon förändring i denne befattningshavares sålunda bestämda avlöningsförmåner vilja fullmäktige icke ifrågasätta.

Föreståndarens för vice värds- och tryckeriexpeditionen avlöning utgår, såsom förut i denna skrivelse meddelats, numera enligt 27:e lönegraden. Enligt fullmäktiges mening finnes ej någon anledning att, om befattningen sättes å ordinarie stat, göra någon ändring i berörda placering å löneskalan.

Fullmäktige hava från riksdagens kanslideputerade mottagit en framställning,¹ vari kanslideputerade på anförda skäl och med framhållande av att förste revisorn Risling såsom innehavare av ifrågavarande tjänst under vart och ett av åren 1922—1924 av riksdagen beviljats ett särskilt arvode av 1 000 kronor förklarar sig anse skäligt, att Risling utöver till honom utgående avlöning på riksgäldskontorets stat, tillerkännes en lönefyllnad med samma belopp årligen från och med innevarande år.

Med anledning härav vilja fullmäktige vitsorda, att ifrågavarande befattningshavares arbete under riksdagsperioderna är mycket påfrestande, och

¹ Skrivelsen är intagen som bilaga till detta utlåtande.

hava fullmäktige år 1925 i skrivelse till riksdagens kanslideputerade uttalat sig för, att Risling även för framtiden erhöles ett extra arvode av 1 000 kronor årligen. Under erinran härom få fullmäktige till utskottet överlämna kanslideputerades berörda skrivelse för den åtgärd, vartill utskottet kan finna densamma böra föranleda.

Det vid vice värds- och tryckeriexpeditionen tjänstgörande kvinnliga biträdet åtnjuter för närvarande avlöning enligt 4:e lönegraden i löneplanen för e. o. befattningshavare vid riksdagens verk. Såsom ordinarie bör befattningen placeras i samma lönegrad inom den för ordinarie befattningshavare gällande löneplanen.

Den föreslagna byrån, som för framtiden skulle hava till åliggande att handhava riksdagens ekonomiska angelägenheter, torde, såsom av fullmäktige föreslagits redan år 1917, böra benämnas *riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå*. Likaledes vidhålla fullmäktige sitt då framställda förslag, att byråns föreståndares tjänstebestämmelse lämpligen bör vara byrådirektör. Enligt beslut av 1925 års riksdag äro fullmäktige berättigade att för tjänstgöring å vice-värdsexpeditionen under den tid av året, fullmäktige pröva lämpligt, förordna en tjänsteman med avlöning enligt 17:e lönegraden. Det bemyndigande, fullmäktige sålunda erhållit, bör fortfarande gälla för den nya byrån.

Tillsättningen av samtliga ordinarie tjänstemän vid riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå torde böra uppdragas åt fullmäktige, i följd varav kanslideputerades befattning med förordnande av föreståndare för tryckeriexpeditionen bör upphöra. Mot detta förslag, vilket redan framställdes av 1922 års kommitté, hava kanslideputerade i sin ovan återopade skrivelse av den 21 februari 1923 förklarat sig icke hava något att erinra.

Nyss omförmälda kommitté ifrågasatte jämväl, att kanslideputerades befattning i fråga om tillsättningen av och inseendet över vid tryckeriexpeditionen under pågående riksdag anställda korrekturläsare och särskilt förordnade vaktmästare ävensom kanslideputerades befattning med tryckningen av riksdagens handlingar skulle helt och hållet upphöra samt överflyttas till fullmäktige. Såsom en konsekvens härav föreslog kommittén, att § 13 i gällande reglementariska föreskrifter för riksdagen skulle upphävas. 1923 års kanslideputerade förklarade sig emellertid av anförda skäl icke kunna dela kommitténs åsikt i nu berörda frågor utan hemställde, att deras befattning med tryckeriexpeditionen skulle, utom vad beträffar tillsättandet av expeditionens föreståndare, bibehållas oförändrad. För egen del äro fullmäktige av den uppfattningen, att en förändring av kanslideputerades befogenheter i avseende på riksdagstrycket icke bör mot deras bestridande genomföras och att sålunda de i förenämnda paragraf meddelade bestämmelser böra förbliva orubbade.

I 1923 års skrivelse förbehöll sig kanslideputerade även att framgent få utöva den *disciplinära myndigheten* såväl över den av fullmäktige ut-

sedde föreståndaren för riksdagens tryckeriexpedition som ock å expeditionen under riksdag anställda korrekturläsare och vaktmästare. Med detta uttalande torde kanslideputerade ej hava åsyftat annat, än att det skulle tillkomma dem att leda och övervaka expeditionens arbete med tryckningen av riksdagens handlingar samt meddela vederbörande tjänstemän föreskrifter och anvisningar i och för behörigt fullgörande av deras åligganden. Under nämnda förutsättning hava fullmäktige intet att erinra mot kanslideputerades förslag. Något stadgande i riksgäldskontorets reglemente om en dylik befogenhet för kanslideputerade synes ej erforderligt. Eventuella ärenden rörande tjänsteförsummelse av förvaltningsbyråns personal, sedan densamma överflyttats på ordinarie stat, böra däremot handläggas av fullmäktige i den ordning, som är stadgad i berörda reglemente.

Slutligen vilja fullmäktige föreslå, att den nuvarande provisoriska organisationen av riksdagens ekonomiska förvaltning skall upphöra vid utgången av juni månad 1930 samt att nämnda förvaltning därefter skall vara organiserad enligt de av fullmäktige ovan förordade grunder.»

Såsom av utredningen framgår, har den huvudsakliga befattningen med riksdagens ekonomiska angelägenheter sedan lång tid tillbaka ålegat fullmäktige i riksgäldskontoret. Fullmäktige hava härutinnan närmast biträts av en av sina tjänstemän, som förordnats såsom vice värd i riksdagshuset och i sådan egenskap främst haft att bereda ärenden rörande riksdagens hus och dess inventarier samt upphandlingen för riksdagens räkning ävensom utöva närmaste förmanskapet för personalen vid huset. Uppdraget såsom vice värd var före år 1921 en med särskilt arvode avlönad bisyssla. Sedan det emellertid på grund av den alltmer ökade omfattningen av de vice värden åliggande göromålen visat sig vara förenat med stora svårigheter att på detta sätt kombinera befattningen såsom vice värd med tjänst i riksgäldskontoret, framlade fullmäktige år 1918 förslag om inrättande av en riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå, vilket förslag dock icke kom till genomförande. Frågan om det lämpligaste sättet för ordnandet av här avsedda angelägenheter var under de följande åren föremål för åtskilliga utredningar. Dessa hava emellertid hittills icke lett till någon slutgiltig lösning av frågan.

Utskottet.

Ett steg i riktning mot en ny organisationsform togs, då riksdagen år 1920 beslöt bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att, i avbidan på slutligt avgörande av frågan om ordnande av riksdagens inre administrativa och ekonomiska angelägenheter, tillsvidare från och med den 1 januari 1921 såsom vice värd i riksdagshuset förordna en tjänsteman mot en avlöning icke överstigande vad enligt gällande stat tillkomme förste revisorn i riksgäldskontoret, vilken avlöning för närvarande utgår efter 27:e lönegraden. Härvid förutsattes, att vice värden skulle utan särskild ersättning jämväl tjänstgöra såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition.

Den vid 1920 års riksdag beslutade provisoriska lösningen av förevarande fråga innebar sålunda den förändringen i den tidigare bestående ordningen, att ansvaret för handhavandet av riksdagens ekonomiska angelägenheter närmast under fullmäktige anförtroddes såsom huvudsaklig uppgift åt en för ändamålet särskilt förordnad tjänsteman. Handläggningen av hit-hörande göromål sammanfördes i samband därmed till en provisoriskt in-rättad avdelning inom riksgäldskontoret, den s. k. riksdagens vicevärds-expedition, med vice värden såsom föreståndare och med erforderlig personal i övrigt.

I enlighet med 1920 års riksdags beslut hava fullmäktige förordnat förste revisorn i riksgäldskontoret E. Risling att från och med 1921 års början vara vice värd i riksdagshuset, varjämte Risling av kanslideputerade genom vid varje riksdag från och med samma år meddelade förordnanden utsetts att vara föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition.

Vid riksdagens vicevärdsexpedition äro, förutom föreståndaren, anställda två befattningshavare med tjänstgöring under hela året, nämligen en ordinarie riksgäldsvaktmästare i 6:e lönegraden och ett kvinnligt e. o. kontorsbiträde i 4:e lönegraden. Under den tid av året, då riksdagen är sam-lad, tjänstgör å expeditionen dessutom en tjänsteman med avlöning enligt 17:e lönegraden.

Fullmäktiges nu föreliggande förslag avser, att den provisoriska orga-nisation för handhavandet av riksdagens ekonomiska angelägenheter, för vilken här redogjorts, skulle göras permanent. För detta ändamål skulle ovanberörda expedition från och med den 1 juli 1930 under benämning riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå inordnas såsom en särskild av-delning inom riksgäldskontoret, i samband varmed föreståndaren för ex-peditionen och det därstädes anställda kontorsbiträdet skulle överflyttas på ordinarie stat. Föreståndarens tjänstebestämmelse skulle bli byrådirek-tör. Ifrågavarande befattningshavares arbetsuppgifter och placering å löne-skalan skulle härvid vara oförändrade. Byrådirektören skulle alltså vara skyldig att jämväl förestå riksdagens tryckeriexpedition. Å förvaltnings-byrån skulle vidare vara anställd den vaktmästare, som nu tjänstgör å vicevärdsexpeditionen, ävensom under den tid av året, då fullmäktige pröva sådant nödigt, en tjänsteman i 17:e lönegraden. Förslaget förutsätter, att det skulle ankomma på fullmäktige att tillsätta tjänstemännen vid riks-dagens ekonomiska förvaltningsbyrå. I anslutning härtill skulle kansli-deputerades befattning med förordnande av föreståndare för tryckeriexpe-ditionen upphöra; däremot skulle någon ändring i kanslideputerades till-sättning av den under riksdagstiden å expeditionen tillfälligt anställda per-sonalen (korrekturläsare och vaktmästare) icke äga rum. Fullmäktige skulle jämväl handlägga eventuella ärenden rörande tjänsteförsummelser av för-valtningsbyråns personal.

Utskottet delar fullmäktiges uppfattning därom, att tiden nu är inne för genomförandet av en definitiv organisation av riksdagens ekonomiska förvaltning, samt att handhavandet av denna förvaltning alltjämt bör åvila riksgäldskontoret. Det nuvarande provisoriet, som ägt bestånd under mer än 9 år, har under denna tid visat sig vara ändamålsenligt. Vad särskilt angår föreningen av de båda befattningarna såsom vice värd för riksdagshuset och såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition till en enda tjänst, har denna anordning fungerat på ett tillfredsställande sätt. Vid sådant förhållande finner utskottet i likhet med fullmäktige, att den nuvarande organisationen lämpligen bör läggas till grund för ett definitivt ordnande av här ifrågavarande angelägenheter. Mot vad fullmäktige i sådant avseende föreslagit har utskottet icke funnit anledning till erinran, så mycket mindre som förslagets genomförande icke skulle medföra någon egentlig kostnadsökning för berörda förvaltning och detsamma vidare, enligt vad fullmäktige framhållit, skulle medföra den fördelen för riksgäldskontoret, att vissa befattningar därstädes, som i anledning av provisoriet måst under en följd av år uppehållas på förordnande, kunde besättas med ordinarie innehavare.

Vid bifall till vad sålunda tillstyrkts skulle i den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk fogade tjänsteförteckningen under rubriken riksgäldskontoret *dels* införas en ny befattning i 27:e lönegraden såsom byrådirektör, *dels ock* antalet kontorsbiträdestjänster ökas från 7 till 8.

Vad slutligen beträffar kanslideputerades framställning, att förste revisorn Risling skulle, räknat från och med innevarande år, utöver honom tillkommande avlöning på riksgäldskontorets stat, tillerkännas en lönefyllnad av 1 000 kronor årligen, har utskottet på de av kanslideputerade anförda skälen funnit sig böra tillstyrka bifall till denna framställning. Nämnda belopp, varå dyrtidstillägg ej bör beräknas, torde — då det främst avser att utgöra ersättning för den betydande ökning i arbetsbördan, som under riksdagstiden drabbar Risling i egenskap av föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition — böra såsom särskilt arvode utgå från förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus.

I de av riksdagen antagna avlöningsbestämmelserna för den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen, vilka bestämmelsers nuvarande lydelse framgår av 1923 års bankoutskotts memorial nr 75, finnes upptagen en befattning såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition med ett dag-arvode av 28 kronor. Detta arvode har icke utgått under den tid, provisoriet ägt bestånd. Vid bifall till förslaget om inrättande av en riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå torde ur berörda bestämmelser böra uteslutas, vad som stadgas om nämnda befattning. Förslag i sådant syfte kommer utskottet att senare framlägga för riksdagen.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret och kanslideputerades förevarande framställningar, må

I) besluta,

a) att i riksgäldskontoret skall från och med den 1 juli 1930 inrättas en särskild avdelning under benämning riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå;

b) att den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk fogade tjänsteförteckningen skall, likaledes från och med den 1 juli 1930, i nedannämnda delar erhålla följande ändrade lydelse:

»Tjänsteförteckning

angivande antalet ordinarie befattningar vid vederbörande verk ävensom för vissa av dessa befattningar de särskilda lönegrader, till vilka de äro hänförliga enligt den i 9 § av avlöningsreglementet intagna löneplan.

	Riksgäldskontoret.	
	Verk och befattningar.	Lönegrad enligt löneplanen.
1 byrådirektör	.....	27
8 kontorsbiträden	.....	4

»; samt

c) att kanslideputerades befattning med tillsättandet av föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition skall från och med nästkommande riksdag upphöra;

II) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under den tid av året, då fullmäktige finna sådant nödigt, för tjänstgöring å riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå förordna en tjänsteman i riksdagens verk mot avlöning högst enligt 17:e lönegraden i gällande löneplan för ordinarie tjänstemän vid nämnda verk; ävensom

III) besluta, att till förste revisorn E. Risling skall, räknat från och med år 1930, så länge han tjänstgör såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition, av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus utgå ett särskilt arvode av 1 000 kronor för år.

Stockholm den 13 maj 1930.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Lindgren, Ström* i Lidköping, *Berling, Bodin** och *Larsson* i Örbyhus;

från a n d r a kammaren: herrar *Winkler, Borggren, Svensson* i Betingetorp, *Wikström, Lovén, Leffler, Paulsen* och *Edberg*.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

Avskrift.

Till herrar fullmäktige i riksgäldskontoret.

Hos kanslideputerade har förste revisorn i riksgäldskontoret E. Risling, vilken sedan 1921 uppehållit den genom 1920 års riksdags beslut inom riksgäldskontoret provisoriskt inrättade tjänst, som skulle förena *dels* vicevärdsbefattningen för riksdagens hus, *dels ock* befattningen som föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition, hemställt, att kanslideputerade måtte vidtaga åtgärd för att bereda honom en löneförhöjning å 1 000 kronor per år, motsvarande det gratifikationsbelopp, som senast år 1924 utgått till honom från riksdagen men sedermera ej tillkommit honom.

Efter det frågan om definitivt ordnande av riksdagens inre administrativa och ekonomiska angelägenheter sedan år 1917 varit föremål för olika utredningar inom riksgäldskontoret, avlät 1922 års bankoutskott en skrivelse till fullmäktige i sagda kontor, däri framhölls, att det vore av största vikt, att denna fråga, som provisoriskt delvis vunnit sin lösning genom sammanläggningen av ovanberörda befattningar, utan dröjsmål ordnades på ett tillfredsställande sätt, med beaktande därvid bland annat att de dåvarande kostnaderna nedbringades. Med anledning härav tillsattes år 1922 inom riksgäldskontoret en kommitté för ändamålet. Denna kommitté, vars förslag sedermera med tillstyrkan av fullmäktige i riksgäldskontoret överlämnades till 1923 års bankoutskott, ansåg sig på angivna skäl ej kunna föreslå ett definitivt ordnande av den föreliggande frågan, utan förordade ett bibehållande tillsvidare av det förefintliga provisoriet, dock med vissa inskränkningar beträffande personalen å vicevärds- och tryckeriexpeditionen samt viss utökning av expeditionens uppdrag. Kommittén, som i sitt betänkande utförligt redogjorde för Rislings åligganden å ifrågavarande tjänst *dels* såsom chef för tryckeriexpeditionen inom riksdagen, *dels ock* såsom vice värd för riksdagens hus ävensom för omfattningen av den ekonomiska förvaltning, som åvilade honom, fann därvid skäligt, att, utöver hans lön enligt avlöningsreglementet för riksdagens verk, ett särskilt arvode å 1 000 kronor jämte dyrtidstillägg tillerkändes honom. Såsom skäl härför anförde kommittén främst Rislings slitande arbete och långa tjänstgöringstid såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition. Ytterligare betonade kommitterade, att uppdraget hade tillfällig karaktär och att med detsamma vore förenat handhavandet av stora ekonomiska värden.

När kanslideputerade under åren 1922—1924 gjorde framställningar hos riksdagen om beredande av en gratifikation å 1 000 kronor till Risling, motiverades även dessa framställningar med att Risling för fullgörandet av göromålen å den av honom innehavda tjänsten nödgats i stor omfattning arbeta på övertid under riksdagsperioderna. Detta har alltjämt varit förhållandet. Vid ifrågavarande tjänsts tillkomst hade man anledning förmoda, att det övertidsarbete, som Risling i egenskap av tryckeriföreståndare måste presteras för att fullgöra sina göromål för riksdagen, skulle i väsentlig mån kompenseras genom minskat arbete under den övriga delen av året. En dylik förmodan har emellertid ej hållit streck. Efterarbete för riksdagen samt Rislings åligganden i egenskap av vice värd i riksdagshuset

och såsom handhavare av riksdagshusets och riksdagens ekonomiska angelägenheter hava jämte göromål för kommittéer samt för riksdagens revisorer — vilka senare numera äro samlade under tre månader årligen — förorsakat, att Rislings tjänstgöring jämväl under hösten enligt av honom meddelad uppgift icke kommit att omfatta mindre än 7 timmar dagligen.

Såsom bevis för omfattningen av Rislings ekonomiska förvaltning må enligt verkställda statistiska beräkningar beträffande senaste budgetår meddelas, att kostnaderna under detta budgetår för riksdagstryckets sättning och tryckning uppgingo till 402 700 kronor, häftningskostnaderna för desamma till 67 700 kronor samt utgifterna för i sådant avseende erforderligt papper till 57 400 kronor, samt att de utgifter, som ombesörjas eller kontrolleras av Risling i egenskap av vice värd för riksdagshuset, uppgingo till omkring 1 070 300 kronor, därav kostnaderna för upphandling, underhåll av fastigheten och inventarier samt renhållning belöpt till minst 300 000 kronor. Dessa siffror utvisa, vilket stort ekonomiskt ansvar, som är förbundet med Rislings tjänst, samt nödvändigheten av att dessa angelägenheter handhavas med omdöme och klokhet och med iakttagande av största möjliga sparsamhet — egenskaper, som Risling visat sig besitta.

På grund av vad sålunda anförts finna kanslideputerade det för sin del skäligt, att Risling såsom innehavare av ifrågavarande tjänst må, i likhet med vad varit fallet under åren 1922—1924, utöver till honom utgående avlöning å riksgäldskontorets stat, för sitt krävande och maktpåliggande arbete tillerkännas en lönefyllnad av 1 000 kronor årligen, vilken lämpligen synes böra utgå från och med innevarande år.

Kanslideputerade få därför hemställa, att herrar fullmäktige måtte taga förevarande fråga i övervägande och, därest tillräckliga skäl prövas föreligga, göra framställning till riksdagen i ämnet.

Stockholm den 17 januari 1930.

K. von Geijer.

Einar J:son Thulin. Birger Christenson.
Ernst Eriksson.

| Carl Gust. Beskow.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Eric Öhlin.

Notarie i riksgäldskontoret.